

§ w interesie publicznym

biuletyn informacyjny Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka

2/2006

klínika prawa

niewinność

Już od 7 lat w Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka działa **Klinika Prawa „Niewinność”**. Biorą w niej udział studenci studiów prawniczych w tym z Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, Wyższej Szkoły Handlu i Prawa, Uniwersytetu im. Kardynała Wyszyńskiego oraz z Wydziału Stosowanych Nauk Społecznych i Resocjalizacji z Instytutu Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego. Opiekunem merytorycznym jest **prof. Andrzej Rzepliński**.

Program Klinika Prawa „Niewinność” został wpisany do programu dydaktycznego Instytutu Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji.

W ramach prac Kliniki studenci analizują sprawy osób oskarżonych lub skazanych w sprawach karnych, które kwestionują swoją winę. Spośród nich wybieramy te, w których w naszej ocenie materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie jest wystarczający do wydania wyroku skazującego i sprawdzamy, czy w danym przypadku zostało naruszone prawo do sprawiedliwego procesu. Ze wszystkich analizowanych spraw studenci przygotowują raporty.

Jeżeli uznamy, że w sprawie doszło do naruszenia prawa do rzetelnego procesu, poprzez pogwałcenie zasady domniemania niewinności albo rozstrzygnięcie wątpliwości na korzyść oskarżonego, możemy podjąć następujące działania: obserwować proces, sporządzić opinię prawną dla sądu typu amicus curiae zawierającą nasze stanowisko dotyczące sprawy albo przystąpić do procesu w charakterze przedstawiciela społecznego.

Na spotkania kliniki zapraszani są również specjaliści, którzy zawodowo zajmują się prawem lub piszą o nim (dziennikarze piszący o sprawach karnych, sędziowie, prokuratorzy, adwokaci, technicy kryminalistyczni, pracownicy Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego).

W kwietniu 2005 roku Fundacja przystąpiła w charakterze przedstawiciela społecznego do sprawy Pana Marcina D. Marcin D został skazany wyrokiem Sądu Okręgowego w Z., na karę 25 lat pozbawienia wolności za zabójstwo. Sąd Apelacyjny w Poznaniu uchylił wyrok sądu pierwszej instancji i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Z. (przedstawiciel HFPC był obserwatorem na tym procesie). Sąd Apelacyjny, uznając za oczywiste i konieczne uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy SO do ponownego rozpoznania, wskazał na liczne uchybienia proceduralne Sądzie Okręgowym. Uznał między innymi, że Sąd ten dokonał do-

wolnej, nierzetelnej i niepełnej oceny oraz analizy materiału dowodowego, a niektórych istotnych dla sprawy dowodów nie przeprowadził w ogóle.

Na podstawie analizy sprawy oraz przebiegu procesu, który odbywał się z wyłączeniem jawności, uznaliśmy, że oskarżonemu nie zostało zagwarantowane prawo do rzetelnego postępowania. W szczególności nasze wątpliwości wzbudziła interpretacja i zastosowanie zasady swobodnej oceny dowodów w opisywanej sprawie, interpretacji i zastosowania reguły in dubio pro reo oraz zasadność wyłączenia jawności postępowania sądowego, która w świetle art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi gwarancję prawa do rzetelnego rozpatrzenia sprawy. Uważamy również, że materiał dowodowy zebrany w sprawie nie jest wystarczający do uznania oskarżonego winnym popełnienia zarzucanego mu czynu. Dlatego też w obecnie toczącym się powtórnym postępowaniu sądowym Fundacja występuje w charakterze przedstawiciela społecznego. Dodać należy, że swoim udziałem w postępowaniu nie przesądzamy o winie lub niewinności oskarżonego, zwracamy jedynie uwagę na konieczność zagwarantowania oskarżonemu jego praw.

Maria Ejchart

m.ejchart@hffrpol.waw.pl

courtwatch obserwator sądu

W lutym 2006 roku odbyły się dwa szkolenia dla przyszłych obserwatorów programu **Courtwatch – Obserwator Sądu**.

Pierwsze dla studentów – uczestników Warsztatów Praw Człowieka i Kliniki Pra-

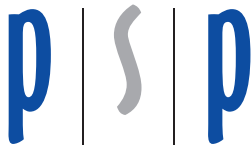
wa „Niewinność” działających w ramach HFPC. W szkoleniu udział wzięło 50 osób, które w parach będą dokonywały obserwacji pracy sądów warszawskich i podwarszawskich. Pierwsze relacje już spływają do Fundacji, do końca lutego oczekujemy na pozostałe.

W drugim szkoleniu udział wzięli uczestnicy Kursu Szkoły Praw Człowieka. Dokonanie obserwacji jest jednym

z warunków umożliwiających przystąpienie do egzaminu kończącego kurs. W tym szkoleniu udział wzięły 42 osoby, które będą dokonywały obserwacji w sądach swojego miejsca zamieszkania. Na ich relacje czekamy do końca maja 2006.

Maria Ejchart

km.ejchart@hffrpol.waw.pl

PROGRAM SPRAW PRECEDENSOWYCH

Spory sądowe prowadzone w ramach Programu Spraw Precedensowych doczekały się niezwykle przełomowych i ważnych rozstrzygnięć. Wyroki wydane w sprawach, w których uczestniczyliśmy mogą mieć przełomowe znaczenie dla kształtowania postępowania kasacyjnego przed Sądem Najwyższym, dla wolności pokojowego zgromadzania się oraz dla wolności zrzeszania się.

Fundacja Helsińska jako „przyjaciel sądu” przed TK. Oddalenie kasacji jako „oczywiście bezzasadnych” bez uzasadnienia – niekonstytucyjne.

Dnia 16 stycznia 2006 r. przed Trybunałem Konstytucyjnym odbyła się rozprawa w sprawie konstytucyjności art. 535 § 2 k.p.k. Przepis ten pozwala na oddalenie kasacji w sprawach karnych uznanych za „oczywiście bezzasadnych” bez konieczności sporządzenia pisemnego uzasadnienia. Na rozprawie przed TK po raz pierwszy w historii w charakterze „przyjaciela sądu” występowała organizacja pozarządowa, którą była Helsińska Fundacja Praw Człowieka. Fundację reprezentował **prof. Andrzej Rzepliński**. Wcześniej Fundacja przedstawiła „opinię przyjaciela sądu” w tej sprawie.

Trybunał Konstytucyjny uznał art. 535 § 2 k.p.k. za niezgodny z Konstytucją. Jednocześnie odroczył wejście w życie wyroku o 12 miesięcy, dając tym samym czas ustawodawcy na przyjęcie odpowiednich zmian legislacyjnych. Wyrok TK oznacza, iż konieczne będzie zmodyfikowanie procedury rozpoznawania kasacji i wprowadzenie obowiązku uzasadniania każdego postanowienia oddalającego kasację. Tego wymagają zasady demokratycznego państwa prawnego, a w szczególności zasada zaufania obywatela do państwa, oraz konstytucyjne gwarancje prawa do sądu.

W sprawie tej, TK poświęcił szczególnie dużo miejsca charakterowi prawnemu występowania organizacji pozarządowych w charakterze „przyjaciela sądu”. Wyrok ten, oprócz rozstrzygnięcia merytorycznego zagadnienia, będzie miał duże znaczenie dla przyszłego występowania organizacji pozarządowych przed TK.

Przepisy Prawa o Ruchu Drogowym niekonstytucyjne – wolność zgromadzeń

Dnia 18 stycznia 2006 r. Trybunał Konstytucyjny wydał przełomowy wyrok dotyczący wolności pokojowego zgromadzania się. TK uznał przepisy Prawa o Ruchu Drogowym wymagające uzyskania zezwolenia na przeprowadzenie zgromadzenia powodującego zajęcie pasa ruchu drogowego za niekonstytucyjne. Sprawa została rozpoznana przez TK w wyniku wniosku

RPO o kontrolę abstrakcyjną przepisów. Wniosek ten został złożony w związku z zakazem Parady Równości 2005 w Warszawie. Zakaz zorganizowania Parady Równości został wydany właśnie na podstawie Prawa o Ruchu Drogowym. Helsińska Fundacja Praw Człowieka przedstawiła TK „opinię przyjaciela sądu” w tej sprawie.

Prawo o Ruchu Drogowym po pierwsze stawia w jednym rzędzie zgromadzenia i imprezy sportowe, ujmując tym samym randze wolności konstytucyjnej do zgromadzeń. Po drugie ustawodawca przewiduje w art. 65a pkt 2 Ustawy szereg utrudnień i obostrzeń w organizacji zgromadzenia. Jest to 19 różnych ograniczeń, często zbędnych w przypadku zgromadzeń ale będących naturalną konsekwencją potraktowania ich na równi z imprezami o charakterze sportowym, stwarza niebezpieczeństwo „koncesjonowania administracyjnego”. Trudne do spełnienia warunki mogą być łatwym narzędziem ograniczenia wolności zgromadzeń ze względu na prywatne przekonania moralne władzy, które często mylone są z nie tożsamą z nimi moralnością publiczną.

TK podkreślił, że korzystanie z wolności jednostki nie może być przedmiotem zgody jakiegokolwiek władzy publicznej. Jednostka może jedynie powiadamiać organy władzy o tym, że zamierza ze swojej wolności korzystać. Tryb koncesjonowania degraduje wolność konstytucyjną a niecisłość zaskarżonych przepisów stwarza niebezpieczeństwo swobodnej interpretacji.

Wyrok TK ma charakter bezwątpienia precedensowy i jest niezwykle wyraźnym sygnałem pod adresem wszelkiej władzy, która korzystając ze swych uprawnień na szczeblu ustawowych lub w drodze administracyjnej decyzji pragnęłaby ograniczać w jakikolwiek sposób wolności i prawa gwarantowane w Konstytucji. Uzasadniając decyzję TK **Sędzia Ewa Łętowska** stwierdziła: „Wolność zgromadzeń jest, bowiem wartością konstytucyjną, a nie określaną przez sprawującą w danym momencie władzę większość polityczną” podkreślając tym samym istotną rolę zgromadzeń w budowie państwa demokratycznego. Wolność zgromadzeń dająca możliwość swobody wypowiedzi i wyrażania opinii pozwala urzeczywistnić realny wpływ obywateli na władzę i politykę. W stanowisku TK wyraźnie wypunktowane zostały przesłanki, które nie mogą posłużyć do ograniczenia wolności zgromadzeń. Jedną z nich była groźba kontrdemonstracji. **Sędzia Ewa Łętowska** wyraźnie podkreślała: „Nawet możliwość kontrdemonstracji z udziałem ekstremistów spoza zrzeszenia organizującego demonstrację nie może uzasadniać pozbawienia prawa do organizowania zgromadzeń”.

Wygrana Stowarzyszenia „Chomiczówka Przeciw Degradacji” w Sądzie Okręgowym w Warszawie – wolność zrzeszania się

Dnia 19 stycznia 2006 r. Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy-Odwoławczy oddalił apelację Prezydenta m.st.

Warszawy od postanowienia Sądu Rejonowego w Warszawie w przedmiocie odmowy zakazu działalności **Stowarzyszenia „Chomiczówka Przeciw Degradacji”**. Postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie zakończyło prawie roczną batalię prawną prowadzoną przez założycieli Stowarzyszenia z Urzędem m. st. Warszawy i jest zwycięstwem konstytucyjnej wolności zrzeszania się. W sprawie tej Helsińska Fundacja Praw Człowieka przedstawiła opinię przyjaciela sądu.

Postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie o oddaleniu apelacji Prezydenta m.st. Warszawy zostało przyjęte z dużą aprobatą przez obecnych na posiedzeniu członków Stowarzyszenia. Sąd Okręgowy w Warszawie podkreślił fundamentalne znaczenie wolności zrzeszania się oraz jej konsekwencje dla wykonywania kompetencji nadzorczych nad stowarzyszeniem, w tym wnioskowania o zakaz działalności stowarzyszenia. Sąd zaznaczył, iż Prezydent m.st. Warszawy nie może opierać wniosków o zakaz działalności stowarzyszenia tylko i wyłącznie na kryteriach formalnoprawnych, ale muszą również zaistnieć przesłanki wynikające z art. 1 Prawa o Stowarzyszeniach. Samo powoływanie się na art. 16 Prawa o Stowarzyszeniach jest niewystarczające. Tak daleka ingerencja w wolność zrzeszania się, jak miała miejsce w przypadku **Stowarzyszenia „Chomiczówka Przeciw Degradacji”** jest zdaniem Sądu przypisywaniem sobie przez Prezydenta m.st. Warszawy uprawnień nieznanych Prawu o Stowarzyszeniach. Jednocześnie, Sąd uznał, iż postanowienia regulaminu **Stowarzyszenia „Chomiczówka Przeciw Degradacji”** są zgodne z ustawą i nie ma żadnego powodu, aby je kwestionować. Sąd Okręgowy w Warszawie uznał zatem, iż wniosek o zakazanie działalności Stowarzyszenia jest całkowicie nieuprawniony i oddalił apelację.

Postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 19 stycznia 2006 r. jest prawomocne i nie służy od niego kasacja. Postanowienie to ma przełomowe znaczenie dla interpretacji Prawa o Stowarzyszeniach w związku z istniejącą negatywną praktyką administracyjną. Helsińska Fundacja Praw Człowieka uzyskała dokumenty od Prezydenta m.st. Warszawy, z których wynika, iż w ostatnich 5 latach Prezydent w przypadku 31 stowarzyszeń wnioskował o zakaz działalności. W niektórych przypadkach stan faktyczny oraz zarzuty wobec stowarzyszeń zwykłych były podobne do sytuacji **Stowarzyszenia „Chomiczówka Przeciw Degradacji”**. W ramach Programu Spraw Precedensowych podjęte zostaną działania monitorujące stosowanie Prawa o Stowarzyszeniach odnośnie zakazu działalności stowarzyszeń w innych miastach niż Warszawa.

Adam Bodnar
a.bodnar@hfhropol.waw.pl
Michał Ziółkowski

Czyżby ugoda?

W styczniu 2006 r. rząd Rzeczypospolitej Polskiej zaproponował klientowi programu „Kompleksowe poradnictwo w sprawach cywilnych” **Marianowi W.** zawarcie ugody w sprawie zainicjowanej wniesieniem przez Mariana W. skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka na naruszenie przez Polskę art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka.

Marian W. w październiku 1991 r. wniósł do Sądu Rejonowego w W. wniosek o podział majątku dorobkowego. Pierwsze posiedzenie Sądu odbyło się dopiero w październiku 1992 r. Na dodatek służyło ono jedynie odtworzeniu akt, które zaginęły w sekretariacie. Na kolejnym posiedzeniu, w lutym 1993 r. Sąd (na wniosek uczestniczki postępowania – byłej żony Mariana W.) zawiesił postępowanie. Niestety, po podjęciu postępowania w dalszym ciągu nie było ono prowadzone w sposób zapewniający rozpoznanie sprawy w rozsądnym terminie. Sąd wyznaczał bowiem bardzo odległe terminy kolejnych posiedzeń. Jednocześnie nie dyscyplinował świadków, co powodowało, że wielu z nich przybywało na rozprawę dopiero po trzecim wezwaniu, tolerował działa-

nia byłej żony Mariana W. zmierzające do przewleknięcia postępowania, powoływał kolejnych biegłych do dokonania ponownej wyceny tych samych składników majątku. Kilkakrotnie wyznaczone już rozprawy nie odbyły się z uwagi na chorobę sędziego. Do przewlekłości postępowania przyczyniły się także liczne zmiany sędziów prowadzących sprawę oraz zmiana siedziby Sądu.

W rezultacie, pomimo upływu ponad 15 lat, rzeczone postępowanie do dnia dzisiejszego nie uległo zakończeniu.

Marian W. wielokrotnie zwracał się ze skargą na przewlekłość postępowania do Prezesa Sądu Rejonowego w W. i Ministerstwa Sprawiedliwości. Dwukrotnie Ministerstwo Sprawiedliwości przyznało rację skarżącemu i objęło powyższe postępowanie nadzorem.

W grudniu 2004 r. Marian W. złożył do Sądu Okręgowego w W. skargę w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki i wniósł o zasądzenie na jego rzecz kwoty 10 000 zł. Niestety Sąd Okręgowy w W. nie uwzględnił skargi Mariana W. Sąd ten nie stwierdził bowiem przewlekłości postępowania w okresie bezpośrednio poprzedzającym wejście w życie w/w ustawy oraz okresie późniejszym (wobec obowiązującego ogólnej zasady niertroaktywności Sąd uznał natomiast, że nie

jest władny oceniać, czy wcześniej postępowanie prowadzone było sprawnie). Stojąc na stanowisku, iż sam fakt, że rzeczone postępowanie w dniu wejścia w życie powyższej ustawy trwało prawie 13 lat przemawia za uznaniem, iż w tym dniu miała miejsce przewlekłość, Helsińska Fundacja Praw Człowieka zwróciła się Rzecznika Praw Obywatelskich o wniesienie kasacji od postanowienia Sądu Okręgowego w W. Niestety, Rzecznik nie przychylił się do wniosku Fundacji.

Sukcesem zakończyło się natomiast wniesienie przez Mariana W. w powyższej sprawie skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka na naruszenie przez Polskę art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (prawa do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie). W styczniu 2004 r. rząd Rzeczypospolitej Polskiej zaproponował bowiem Marianowi W. zawarcie w tej sprawie ugody.

W lutym 2006 r. Fundacja pomogła Marianowi W. w sporządzeniu odpowiedzi, w której zgadza się on na zawarcie ugody pod warunkiem otrzymania 8 000 zł odszkodowania.

dr Piotr Kładoczny
p.kladoczny@hfhropol.waw.pl
Paweł Witan
p.witan@hfhropol.waw.pl

Polska Sekcja Międzynarodowej Komisji Prawników

Konkurs o Tytuł „Sędzia Europejski” rozstrzygnięty!

Podczas dorocznego Spotkania Noworocznego, które odbyło się w gmachu Sądu Najwyższego w Warszawie w lutym 2006 roku zostały ogłoszone wyniki oraz wręczenie nagród Laureatom, Wyróżnionym i wszystkim uczestnikom Konkursu na Sędziego Europejskiego. Udział w tej uroczystości wziął **Pan Profesor Lech Gardocki** – Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, który wraz z Panem Profesorem Markiem Safjanem sprawuje Wysoki Patronat nad Konkursem.

W związku z kształtem struktury sądownictwa w Polsce Jury Konkursowego pod przewodnictwem **dr. Lecha Paprzyckiego** – Prezesa Sądu Najwyższego – Izba Kar na przyznaje nagrody w trzech kategoriach: sądów rejonowych, sądów okręgowych i sądów apelacyjnych.

Tytuł Honorowy „Sędzia Europejski 2005” w kategorii sądów rejonowych otrzymała **Pani Joanna Grzankowska** – Sędzia Sądu Rejonowego w Koszalinie, natomiast

w kategorii sądów okręgowych – **Pani Barbara Polańska** – Sędzia Sądu Okręgowego w Tarnowie. W tym roku, ze względu na małą liczbę orzeczeń z sądów apelacyjnych zgłoszonych do Konkursu, nie przyznano nagrody w tej kategorii. Jury Konkursowe przyznało trzy Wyróżnienia: **Panu Włodzimierzowi Brazewiczowi** – Sędziemu Sądu Okręgowego w Gdańsku, **Panu Piotrowi Żywickiemu** – Sędziemu Sądu Rejonowego w Elblągu, a także **Pani Grażynie Radzickiej** – Sędzi Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, której orzeczenie nie zostało zgłoszone do Konkursu w zwykłym trybie, ale zostało zauważone przez członków Jury Konkursowego, jako zasługujące na uwagę i uznanie.

Laureaci, wyróżnieni oraz wszyscy uczestnicy oprócz pamiątkowych dyplomów i statetek otrzymali również publikacje od trzech wiodących wydawnictw prawniczych w kraju – **LexisNexis**, **C.H. Beck** oraz **BMT Erida**. Laureaci otrzymali dodatkowo możliwość wyjazdu do Strasburga na tygodniowy staż zawodowy w Europejskim Trybunale Praw Człowieka.

Podczas spotkania odczyt pod tytułem: „Relacje pomiędzy prawami człowieka i prawami w biznesie w Rosji – refleksje na tle procesu Michaiła Chodorkowskiego” wygłosił **Pan Mecenaz Robert R. Amsterdam**

z Toronto – obrońca **Pana Michaiła Chodorkowskiego**.

Uroczystość uświetniło swoją obecnością wielu znamienitych gości – przedstawicieli administracji publicznej, Policji, Służby Więziennej, organizacji pozarządowych oraz środowisk akademickich.

Rozpoczęcie naboru studentów do pracy w programie pomocy prawnej dla więźniów.

W lutym 2006 roku rozpoczął się kolejny nabór studentów Wydziału Prawa i Administracji UW chętnych do pracy w programie. Rekrutacja obejmować będzie kilka etapów:

1. ogłoszenie naboru na Wydziale Prawa i Administracji i przyjmowanie życiorysów osób zainteresowanych
2. pierwsza selekcja w oparciu o nadesłane życiorysy
3. rozmowy kwalifikacyjne z wybranymi studentami
4. wstępne zakwalifikowanie wybranych osób, spotkanie z koordynatorami oraz pierwsze zadania do wykonania – odpowiedź na kilka listów
5. weryfikacja sposobu wywiązania się uczestników z powierzonych zadań
6. ostateczne zakwalifikowanie wybranych studentów do pracy w programie

Karolina Więckiewicz
mkp@mkp.org.pl

Już w nieco ponad miesiąc od rozpoczęcia działań, ogromny sukces zanotowała Klinika 42. **Władysław S.** odbywał karę pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w Trzebini. W dniu 28.11.2005 roku Dyrektor jednostki wystąpił z wnioskiem o warunkowe przedterminowe zwolnienie. Mimo, iż w praktyce wniosek administracji jest – co do zasady – wystarczającym argumentem dla sądu do udzielenia takiej formy zwolnienia, Helsińska Fundacja Praw Człowieka (HFPC) uznała, iż w niniejszej sprawie pozostałe okoliczności mogą stanąć na przeszkodzie takiemu rozwiązaniu. **Władysław S.** nie przyznawał się bowiem do popełnienia czynu, za który został skazany, tj. przestępstwa z art. 156 § 3 KK (m.in. złożył w tej sprawie skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu). Co więcej, do końca orzeczonej kary pozbawienia wolności pozostał mu jeszcze okres ponad dwóch lat.

W związku z tym, po przeanalizowaniu dokumentów dotyczących **Władysława S.** i rozmowie z jego wychowawcą w zakładzie, podjęliśmy decyzję o reprezentowaniu go w charakterze przedstawiciela skazanego, jak również o popieraniu wniosku dyrektora o udzielenie mu

warunkowego przedterminowego zwolnienia. Decydujące znaczenie w tym zakresie miała opinia, jaką w rozmowie z przedstawicielem HFPC przedstawił wychowawca, jak też zachowanie samego **S.**, zaraz po uprawomocnieniu się wyroku skazującego. Wychowawca podkreślił, iż mimo nieprzyznawania się przez **S.** do zarzucanego mu przestępstwa, ma on negatywny stosunek do tego typu czynów. Co więcej, jego zachowanie w trakcie przepustek (z których korzystał niemal 40 razy w trakcie 14 miesięcy pobytu w jednostce) pozwala na stwierdzenie, że po opuszczeniu zakładu karnego, będzie przestrzegał porządku prawnego.

Natomiast **Władysław S.** dał wyraz poszanowania porządku prawnego i pełnej akceptacji wyroków sądowych zaraz po uprawomocnieniu się orzeczenia. Mimo, iż w dalszym ciągu nie przyznawał się do popełnienia przestępstwa, sam zgłosił się do odbycia orzeczonej kary pozbawienia wolności.

Te właśnie argumenty stały się trzonem wystąpienia przedstawiciela skazanego w trakcie posiedzenia sądu w przedmiocie udzielenia warunkowego przedterminowego zwolnienia **S.** Ponadto, powołując się na przeanalizowaną dokumentację zgromadzoną w zakładzie karnym i rozmowę z wychowawcą, przedstawiciel wskazał na kilka kolejnych kwestii, pozytywnie świadczących o prognozie kryminologiczno-społecznej dotyczącej **S.** Po pierwsze, **S.** w ramach jednostki, w której odbywał karę, funkcjonował bez zarzutu (po-

nad 60 wniosków nagrodowych, ani jednego wniosku o ukaranie). Ponadto niemal od samego początku przebywania w zakładzie karnym pracował w radiowęźle. W trakcie pobytu na przepustkach czas spędzał z najbliższymi (żoną i córką), pomagając m.in. przy drobnych pracach domowych, co potwierdzone zostało opinią z Komisariatu Policji w Trzebini. W trakcie jednej z przepustek zgłosił się do kuratora zawodowego na rozmowę informacyjną o zasadach wykonywania dozoru.

Mimo, iż sędzia rozpatrująca sprawę początkowo stwierdziła, że fakt, iż skazany nie przyznaje się do popełnienia zarzucanego czynu negatywnie rzutuje na możliwość udzielenia warunkowego przedterminowego zwolnienia, pozostałe argumenty (w tym deklaracja **S.** o tym, że będzie przestrzegał porządku prawnego), zadecydowały o tym, iż **Władysław S.** uzyskał zwolnienie z kary bezwzględnego pozbawienia wolności.

Niewątpliwie decyzja sądu w tej sprawie jest ogromnym sukcesem, nie tylko dla Kliniki 42, ale całego wymiaru sprawiedliwości. Mimo odległego końca kary, jak też – nieszablonowego w tego typu sprawach – konsekwentnego nieprzyznawania się skazanego do przestępstwa, sąd wziął pod uwagę całokształt okoliczności sprawy, ze stanowiskiem administracji jednostki penitencjarnej na czele.

Krzysztof Wilamowski
k.wilamowski@hfhrpol.waw.pl

PROGRAM BEZPŁATNEJ POMOCY dla cudzoziemców i uchodźców

W lutym 2006 r. sporządziliśmy projekt opinii Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka w sprawie zmian legislacyjnych niezbędnych dla implementacji dyrektyw Komisji Europejskiej, mających zasadnicze znaczenie dla kształtu polskiego systemu azylowego: Dyrektywy Rady WE 2004/83/EC w sprawie minimalnych standardów kwalifikowania obywateli państw trzecich i bezpaństwowców jako uchodźców lub osób,

które z innych względów wymagają ochrony międzynarodowej oraz zakresu udzielanej ochrony oraz Dyrektywy Rady WE 2005/85/EC w sprawie minimalnych standardów postępowania w Państwach Członkowskich w sprawach dotyczących nadawania i cofania statusu uchodźcy. Opinia ta będzie podstawą działań lobbingsowych w najbliższych miesiącach w mających na celu zapewnienie właściwej implementacji tych dyrektyw.

Przeprowadziliśmy także nabór do Kliniki Prawa Uchodźczego i Migracyjnego, jednego z elementów projektu „Access to Justice – The Equality of Arms in the Judi-

cial Proceedings”, realizowanego przez Program Bezpłatnej Pomocy Prawnej dla Cudzoziemców i Uchodźców.

Do Kliniki zakwalifikowaliśmy 8 osób, studentów 4 i 5 roku prawa oraz jego absolwentów. Ponadto, w części teoretycznej zajęć klinicznych będzie brała udział dwójka wolontariuszy, zajmujących się sprawami uchodźczymi w ramach działań innych organizacji pozarządowych. Odbyło się także spotkanie organizacyjne Kliniki. Część teoretyczna zajęć rozpocznie się w marcu 2006 r.

Bartek Tokarz
b.tokarz@hfhrpol.waw.pl

łamanie oraz opracowanie graficzne biuletynu – Helena Csató-Zakrzewska

Program „Access to Justice – the Equality of Arms in the Judicial Proceedings” jest finansowany ze środków Komisji Europejskiej

**HR HELSIŃSKA FUNDACJA
PRAW CZŁOWIEKA**

Helsińska Fundacja Praw Człowieka ponosi wyłączną odpowiedzialność za treść publikacji i jej wykorzystanie, jak również realizację programu Access to justice - equality of arms in the judicial proceedings

Helsińska Fundacja Praw Człowieka

ul. Zgoda 11, 00-018 Warszawa
tel.: +48 22 828 10 08; +48 22 828 69 96; +48 22 556 44 40
faks: +48 22 556 44 50
http://www.hfhrpol.waw.pl e-mail: hfhr@hfhrpol.waw.pl

Konta bankowe:

PKO BP S.A. I O/Centrum
68 1020 1013 0000 0502 0002 9165
Bank Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych S.A. III Oddz. w Warszawie
63 1370 1037 0000 1701 4020 9000